

Bemærkninger til forslaget

Forslaget er en genfremsættelse af beslutningsforslag B 126 fra folketingsåret 2005-06 (Folketingstidende 2005-06, forhandlingerne side 6722 og tillæg A side 7719).

Den historiske baggrund for den nuværende situation

Den grundlæggende civilregistrering i Danmark sker ved anmeldelse til folkekirkeens ministerialbøger, dog med undtagelse af Sønderjylland, hvor civilregistreringen foretages i kommunalt regi.

Af historiske årsager har det i Danmark været trossamfundenes opgave at varetage civilregistreringen. Indtil 1968 havde alle af de anerkendte trossamfunds ministerialbøger borgerlig retsvirkning på lige fod med folkekirkeens. Da folkekirken således allerede bogførte langt størstedelen af den danske befolkning, blev det af praktiske hensyn ved indførelse af CPR-registeret bestemt, at folkekirkeens register skulle danne grundlag for CPR-registeret, og ved lov nr. 225 af 31. maj 1968 blev det bestemt, at alle fødsler og dødsfald, der finder sted i Danmark, skal anmeldes til folkekirkeens ministerialbøger.

I foråret 2005 behandlede og vedtog Folketinget en ny navnelov (lov nr. 524 af 24. juni 2005), som medførte at samtlige danskere uanset trosforhold skal registrere navneændringer i folkekirken og ikke som hidtil kan registrere disse hos statsamtet. Dermed har folkekirken fået overdraget yderligere ansvar i forbindelse med civilregistreringen – til trods for protesterne fra medlemmer af de religiøse mindretal.

I Norge sker den grundlæggende civilregistrering til folkeregistret og i Sverige til Riksskatteverket, jf. § 20-spørgsmål S 1717 fra folketingsåret 2004-05, 2. samling.

Principielle overvejelser

Årsagerne til at lade folkekirken forestå civilregistreringen har primært været af praktisk karakter. Argumentet for, at folkekirkeens ansvar for civilregistrering ikke skulle være krænkende for religiøse mindretal, har tilsvarende primært været, at selve civilregistreringen udelukkende er et offentligt retligt anliggen-

de, og at der derfor hverken er tale om nogen bekræftende eller forkrydende handling. Argumenterne har således lydt, at besøget hos folkekirken – eller selve registreringen, for man kan også sende papirerne og dermed undgå et besøg på det lokale sognekontor – ikke kunne opfattes som krænkende for ikkefolkekirkemedlemmer. Det er imidlertid efter forslagsstillernes opfattelse ikke op til flertallet at bestemme, hvad et mindretal skal opfatte som diskriminerende.

Mange ikkefolkekirkemedlemmer føler sig krænkede ved at skulle registreres hos et for dem fremmed trossamfund. Flere ægtepar fra baptistkirken har gjort sig skyldige i civil ulydighed ved at nægte at registrere deres nyfødte børn hos folkekirken. En række frikirker har givet udtryk for et ønske, om at ansvaret for civilregistreringen fjernes fra folkekirken. Endelig har en gruppe katolikker anlagt sag mod staten, og selv om denne sag i første omgang er faldet ud til statens fordel, er selve søgsmålet et glimrende udtryk for, at mindretallet føler sig krænkede. Sagen er i øvrigt berammet i Højesteret den 8. oktober 2007.

Den rådgivende komité under Europarådet har gentagne gange, senest den 11. maj 2005, givet udtryk for, at civilregistreringen inden for den eksisterende folkekirkkoordning er i strid med Europarådets rammekonvention om beskyttelse af nationale mindretal, og har anbefalet Danmark at gennemføre ændringer, således at ingen personer, som ikke er medlemmer af den danske folkekirke, er tvunget til at lade sig registrere hos folkekirken.

Kirkeminister Bertel Haarder besluttede den 4. maj 2005 at oprette en central postboks, hvortil ikke-folkekirkemedlemmer kan sende papirer angående registrering af fødsler. Selve registreringen vil dog fortsat blive foretaget i folkekirkeens ministerialbøger. På denne baggrund finder kirkeministeren (ifølge § 20-spørgsmål S 1498 fra folketingsåret 2004-05, 2. samling), at »der samlet set udvises ganske stor imødekommenhed over for de få nybakte forældre, som af den ene eller anden grund har givet udtryk for at have et problem med at møde op hos – eller skrive direkte til – ministerialbogsføreren i moderens bopælssogn«. Eftersom